

18 år og hva' så?

Fra barn til voksen - med handicap

Skanderborg
Kommune

18 år, og hva' så?

Nogen oplever, at jo større handicap, desto større er bekymringen for voksenlivet. Måske fylder bekymringerne huset op – som var de en elefant på vej ind ad hoveddøren. Hos andre er handicapet og situationen helt anderledes.

Husets teenager har måske allerede hovedet fuld af tanker om uddannelse og at flytte hjemmefra. Uanset hvad, er det for de fleste lettere sagt end gjort – det med at skulle kunne give slip, når ens barn bliver voksen.

Lovgivningsmæssigt sker der en hel del, når unge bliver 18 år og dermed myndig. Ud over retten til selv at bestemme træder også nye regler i serviceloven i kraft. Og helt konkret flytter sagen fra børne- og ungeområdet over i voksenområdet.

Den hjælp og støtte, I har været vant til at modtage stopper. Nye bevillinger og støtte skal søges, så de, der giver mening, kan fortsætte ind i den unges voksenliv. Nogle ydelser vil stoppe helt, andre kan fortsætte, og nye stilles til rådighed.

Hvad der sker, når den unge bliver myndig...

Den unge er stadig omfattet af Den Kommunale Ungeindsats også kaldet KUI

Lovgivningen ændrer sig markant, når en ung fylder 18 år

I grove træk stopper alle bevillinger og støtte. Nye kan søges, og fagpersoner hjælper jer på vej

Unge over 18 har fortsat mulighed for at modtage hjælp og støtte fra kommunen, men reglerne er anderledes

En anden stor ændring handler om, at det fremover vil være den unge selv og ikke jer som familie, der er involveret i den unges sag i kommunen. Det er den unge selv, der skal træffe beslutningerne, ansøge om støtte og deltage i møder mv.

De omvæltninger er en rigtig stor mundfuld for de fleste. Derfor starter vi i god tid med information, støtte og hjælp til at afkode reglerne og de ændringer, der er i vente.

Det er vores ønske, at både forældre og den unge føler sig klædt på til at kunne træffe

beslutninger om både uddannelse, beskæftigelse og støttemuligheder for fremtiden.

I denne brochure giver vi et overblik over det, som ændrer sig i overgangen fra barn til voksen. Vi fortæller om de møder, vi vil indkalde til. Vi forklarer, hvilke problemstillinger I skal forholde jer til derhjemme. Og vi præsenterer jer for de nye fagpersoner, I vil møde.

Vores mål er at sikre den opbakning, der passer bedst til den unges drømme og muligheder.

Sagen i kommunen flytter fra børne- og ungeområdet til voksenområdet

Den unge får en ny rådgiver i voksen

Nogle unge kan få Ungestøtte via Børn – og unge. Se side 6

Handicap kan være fysisk og/eller psykisk

Ansvaret overgår nu til den unge og er ikke længere forældrenes

Sammen hjælper vi den unge på vej

For at sikre sammenhæng og tryghed starter vi en række møder, allerede når den unge fylder 16 år. Formålet er at forberede jer på de lovændringer, der træder i kraft, når den unge fylder 18 år. Vi vil se på muligheder og præsentere jer for de nye fagpersoner, I kommer til at møde.

Vi vil allerede fra første møde begynde at fokusere på den unges drømme og tanker, og vi sætter relevante ansøgninger i gang. Det er vigtigt for os, at den unges behov for støtte er

gjort tydeligt, så vi kan sikre, at den nødvendige hjælp kommer til tiden. Som familie har I god tid til at undersøge, hvilken vej der er den rette for jer.

Hvor det er muligt, vil vi i endnu højere grad end tidligere involvere den unge selv i de valg og beslutninger, der skal træffes. Og I vil opleve, at I som forældre skal finde et nyt ståsted og en ny rolle som pårørende, når den unges ret til at bestemme selv træder i kraft.

16 ÅR

Når den unge er fyldt 16 år, kan børne- og ungerådgiver eller uddannelsesvejleder (UU) vurdere, at en ung vil have behov for særlig støtte efter det fyldte 18 år, hvorefter de indstiller til at sagen drøftes på koordineringsmøde

Forud for indstillingen drøftes det med jer samt fx skolen, og børne- og ungerådgiver indhenter relevante udtalelser/vurderinger herfra, som vedlægges indstillingen.

Børne- og ungerådgiver eller UU udfylder et indstillingsskema, og der vedlægges handleplan samt relevante lægelige akter eller uddannelsesplan indeholdende konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet i forhold til beskæftigelse og uddannelse

Koordineringsmøde

Formålet med mødet er, at rådgiverne i de relevante voksenafdelinger bliver klar til at modtage den unge og at der sker en intern koordinering af indsatserne, så vi skaber de bedste forudsætninger for jer fremover.

Efter mødet bliver der koblet fagpersoner på fra de relevante voksenafdelinger og jeres børne- og ungerådgiver går i gang med at koordinere et kommende 17,5 års møde.

Til det første møde kan det være smart at medbringe en lille seddel, hvor I har skrevet spørgsmål, der vedrører eksempelvis "bolig", "forsørgelse", "beskæftigelse" og andet, der er vigtigt i jeres situation

Relevant forberedelse kan også være at spørge ind til, hvordan den efterfølgende kontakt mellem den unge og kommunen bliver. Fx ventetid på svar, og om der kommer svar via digital post, telefon eller på mail

Det er en god idé at få sat ord på tanker, ønsker og idéer sammen med jeres barn – og fylde flere på, som de dukker op imellem møderne. Skriv dem ned, og husk at tage dem med til kommende møder

17,5 ÅR

Når den unge nærmer sig 17,5 år afholdes der et samarbejds møde med deltagelse af relevante medarbejdere fra voksenafdelingerne, som kaldes "17,5 års mødet".

Det lovpligtige 17½-årsmøde er et informationsmøde til den unge og dennes forældre/pårørende. Formålet med mødet er at sikre, at I ved:

- Hvor kan/skal den unge gå hen, efter den unge er fyldt 18 år?
- Hvad er den unges forsørgelsesgrundlag, efter den unge er fyldt 18 år?

I modtager et referat fra mødet, hvor oplysninger på mødedeltagere og relevante aktører fremadrettet fremgår.

18 ÅR

Inden jeres barn fylder 18 år, har vi lavet aftaler om det kommende samarbejde med jeres nye rådgiver i voksenregi og der kan ved behov også holdes et sidste samarbejds møde.

Vi vil sammen sikre, at alle ved hvem, der gør hvad – og hvornår. Fra dette møde overgår den unges sag officielt rejsen over i de voksnes rækker og ind i voksenområdet. Og herfra glæder vi os til at hjælpe jer fremover.

Behov og støtte

I udgangspunktet er der ingen ydelser, der pr. automatik fortsætter, når den unge fylder 18 år – og nogle vil også helt bortfalde. Der er naturligvis fortsat mulighed for at få hjælp og støtte, men der bliver på ny taget stilling til, hvilken hjælp og støtte den unge kan få efter voksenbestemmelserne.

Hvilke af de eksisterende bevillinger, I kan få med videre fra barn til voksen, vil blive undersøgt i samarbejde mellem jer og jeres rådgiver samt det team af nye rådgivere, som overtager den unges sag. Selvom støtten hedder det samme, kan der være forskellige regler/kriterier for at modtage den - og bare fordi man har fået det under 18, er det ikke sikkert, at man er i målgruppen for det over 18 år.

Ungestøtte

Mange forældre har spørgsmål om Ungestøtte. Her er tale om en ordning, der gælder, fra den unge er 18 til og med 22 år, og som er skabt for dem, der med støtte kan etablere en selvstændig tilværelse på lige fod med andre unge. Ungestøtte er derfor målrettet de unge, der op til deres 18. år har haft en fast kontaktperson eller været anbragt uden for hjemmet, og hvor hjælpen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse.

Vi har fokus på, hvad de nye regler betyder for jer som familie og giver jer råd og vejledning herom.

Forældre har ikke længere pligt til at forsørge deres barn, og kompensationen fx for tabt arbejdsfortjeneste vil derfor også bortfalde, når den unge fylder 18 år.

På voksenområdet samarbejder vi om udarbejdelse af voksenundretningsmetode (VUM). Denne ligger til grund for afgørelser om hvilken støtte, den unge er berettiget til

Tabt arbejdsfortjeneste

Når kompensationen for tabt arbejdsfortjeneste for forældre bortfalder, kan der være flere udfordringer, især hvis én eller begge to har været længe væk fra arbejdsmarkedet.

Vi er meget opmærksomme på den udfordring og hjælper gerne.

Beskriv jeres bekymring over for jeres rådgiver, som kan henvise til rette person, der kan tilbyde vejledning om mulighederne for præcist dig/jer.

Dette ophører blandt andet, når den unge fylder 18 år:

- Tabt arbejdsfortjeneste
- Aflastning
- Kompensationsberettigende ydelser

Disse muligheder for støtte kan der fx ansøges om, når den unge fylder 18 år:

- Afløsning og aflastning
- Socialpædagogisk støtte
- Ledsagerordning
- Kompensationsberettigende ydelser
- Botilbud
- BPA-ordning

Vi hjælper også efter behov med støtte i uddannelse eller på arbejdspladsen

Sådan samarbejder kommunen på voksenalderen

På voksenområdet arbejder de anderledes, end I er vant til fra børne- og ungeområdet.

Her samarbejder den nye rådgiver med en bred vifte af fagpersoner internt i kommunen. Det betyder, at det er specialister, jeres barn møder, hvad enten det handler om at flytte hjemmefra, om uddannelse, praktikforløb eller personlig støtte.

Rådgiveren bliver således et naturligt bindepunkt – og lidt af en blæksprutte – der samler ønsker, drømme og muligheder og sætter den unge i forbindelse med den rette kontaktperson til formålet. På den måde er det altid det stærkeste team, der er samlet omkring den unge.

Selv om meget er nyt i forhold til lovgivning og samarbejde, er det stadig kommunens ansvar at hjælpe dig - det vil aldrig ændre sig

Eksempler på forskellige fagpersoner når du fylder 18:

Rådgiver fra Ungeenheden

Rådgiver fra servicelovsteamet

Uddannelsesvejleder (UU)

Rådgiver fra hjælpemidler

Specialrådgivningen handicap og psykiatri

Bostøtte

Kontaktperson på botilbud

Personlig jobformidler

Ansvar bliver den unges

I det øjeblik en ung fylder 18 år, ophører forældreansvaret i forhold til det offentlige. Nu er det ikke forældrene, men den unge selv, der har al kontakten til det offentlige system.

Det er den unge, vi retter vores henvendelse til. Det er den unge, der er ansvarlig for møder og for ansøgninger. Og for at vi som offentlig instans må udtale os til forældre om deres barn, kræver det samtykke fra den unge.

Det er en stor ændring for langt de fleste familier. Det er også en ændring, som de fleste forældre bruger lang tid på at forberede sig på. Mange føler, at det netop er en af de store ting, man har skærmet sit barn for. Nu skal den unge pludselig kunne klare sig selv. Hvordan? Og er det overhovedet muligt?

Det undersøger vi selvfølgelig sammen med den unge og forældrene. Det er forældrene, der kender deres barn allerbedst. Dem, der kender de ressourcer, der kan bringes i spil. Og dem, der ved, hvilke interesser der giver den unge smil og motivation.

Partsrepræsentant, bisidder og fuldmagt

Ud over at det kan være et helt reelt behov, kan det også godt være et ønske fra den unge, at en forælder eller andre nærtstående fremdrettede spiller en aktiv rolle. Og her er der flere muligheder.

Én mulighed er, at den unge afgiver en erklæring om partsrepræsentation. Herefter træder partsrepræsentanten i partens – den unges – sted og overtager den unges beføjelser i forhold til myndigheden. Det betyder, at partsrepræsentanten har retten til at blive hørt, retten til aktindsigt og retten til at klage på den unges vegne.

Det kan også være som bisidder, der først og fremmest er med på fx møder med kommunen som personlig støtte eller ”et ekstra sæt ører”.

En tredje mulighed er, at der afgives en fuldmagt til en helt konkret handling, fx en fuldmagt til, at en bestemt person kan hente penge i banken for den unge.

Hvornår kan der være behov for hvad?

Ønsket og behovet for en bisidder ses som en støtte for den unge, eksempelvis ved at tage med til møder sammen med den unge. Det giver også mulighed for, efter mødet, at støtte den unge i at få klarhed over, hvad der er sagt og besluttet på mødet.—et ekstra sæt ører. Bisidderen overtager ikke den unges rettigheder og/eller pligter.

Behovet for en partsrepræsentant kan fx være, når den unge har brug for en ekstra hjælpende hånd i kontakten til myndighed.

Behovet kan også være mere afgrænset, hvor den unge fx blot har behov for hjælp til at få hævet penge i banken. Her kan der gives en fuldmagt til den konkrete handling.

Uanset formen af repræsentation for den unge, skal der altid handles ud fra den unges egne interesser og den unge vil som udgangspunkt altid skulle deltage i oplysning af egen sag. Det tilrettelægges selvfølgelig efter den unges behov.

Hvordan gør man?

Man kan søge om fuldmagt til partsrepræsentation på:

www.skanderborg.dk/borger/arbejde-og-ledighed/partsrepraesentant

Vær opmærksom på, at afgivelse af erklæringen kræver, at den unge forstår, hvad der afgives fuldmagt til – ellers vil der være behov for en væрге. Kommunen skal have partsrepræsentationserklæringen, som vil blive gemt på sagen.

Der kan afgives fuldmagt til mange andre ting, som ikke handler om afgørelsessager. Eksempelvis kan den unge afgive en fuldmagt til, at den pårørende må handle i relation til den unges bank.

Værgemål

Værgemål kan også være nødvendigt og kan søges ved Familieretshuset. Det er dog en betingelse, at den unge, der søges værgemål over, ikke kan tage vare på sine egne forhold, og at der er et behov.

Det er Familieretshuset, der vurderer, om betingelserne for et værgemål er opfyldt, og som træffer afgørelse. Et værgemål vil altid være afpasset det konkrete behov og vil aldrig være mere omfattende end nødvendigt. Der findes forskellige former for værgemål – personligt værgemål, økonomisk værgemål og samværgemål.

En væрге kan både være en pårørende, ven eller anden person med tilknytning til den unge, eller en beskikket væрге. Jeres barn har ret til selv at frasige sig bestemte personer som sin væрге.

I kan som forældre ansøge om værgemål, uanset om I ønsker selv at være væрге, eller om I ønsker, at andre varetager værgemålet. Har I ikke mulighed for selv at ansøge, kan ansøgningen også fremsættes af kommunen..

Man kan ansøge om værgemål op til 6 mdr. før, den unge fylder 18. Der kan være lang sagsbehandlingstid ved Familieretshuset, hvorfor det er en god ide at ansøge i god tid.

Uddannelse, når man har et handicap?

Ja, det kan man – og det er der rigtig mange, der gør!

Som for alle andre øger uddannelse nemlig chancerne for at få et job. Derfor er både den grundlæggende uddannelse såvel som efter- og videreuddannelse vigtig.

Som alle andre unge under 25 år i Danmark har den unge også tilknyttet en uddannelsesvejleder. Denne vejleder vil hjælpe til at finde det helt rigtige miks af interesser, kompetencer og ressourcer. Idéer, drømme og muligheder skrives ned i en uddannelsesplan og der findes det bedste match muligt.

Rigtig mange ordinære uddannelser har i dag også forskellige muligheder for støtte til de studerende, hvilket uddannelsesvejlederen vil hjælpe med at finde ud af.

Hvis ikke der findes et ordinært uddannelsesforløb, som kan imødekomme den unges behov, kan den unge måske være i målgruppen for stu. Det er en særligt tilrettelagt uddannelse for unge, hvor der bliver taget særligt hensyn til det individuelle handicap og behov.

Det er den unges uddannelsesvejleder, der kan give råd og vejledning om stu.

”Det er vigtigt at tænke uddannelse bredt og spotte muligheder frem for begrænsninger.

Der er mange måder at uddanne sig på, og sammen med uddannelsesvejlederen og andre professionelle findes en vej med de unge og deres familier”

- citat uddannelsesvejleder

Hvis man skal på FGU, får man det, der kaldes skoleydelse

Udover SU kan alle studerende på en videregående uddannelse søge et såkaldt handicaptilskud. Tilskuddet er tiltænkt de unge, der på grund af deres handicap, ikke kan varetage et studiejob

I kan også få støtte til hjælpemidler, praktisk hjælp og specialpædagogisk støtte via den uddannelsesinstitution, den unge går på

Beskæftigelse og forsørgelse

Det er godt at have noget at stå op til om morgenen. At føle, at man bidrager til noget og er en del af noget større. Selvfølgelig er der undtagelser – men selv med små ressourcer kan det være enormt givtigt at have et arbejde i en eller anden form.

Ungeenheden kan sammen med den unge undersøge, hvad dennes handicap betyder for mulighederne på arbejdsmarkedet. Det er eksempelvis gennem en arbejdspraktik eller kortere kurser. Vi ser på, om det er muligt at arbejde på almindelige vilkår, eller om der er begrænsninger, der kan pege på løsninger som fleksjob eller eksempelvis førtidspension.

Hjælpen i forhold til beskæftigelse og forsørgelse ligger i Arbejdsmarked & Social.

Og her er der mange muligheder for at tilbyde den unge skræddersyede muligheder – også på tværs af vores fagområder – så tilbuddene bliver en helhedsindsats.

Indtil den unge er afklaret, kan den unge evt. modtage kontanthjælp, som er tiltænkt unge, der ikke kan forsørge sig selv ved fx SU, løn eller anden formue.

Alle fortjener et arbejdsliv, hvorfor vi i Ungeenheden hjælper unge med at finde deres plads enten i uddannelse eller beskæftigelse. Det kan også være job med få timer, da selv få timer kan give stor værdi.

Hvis man får en førtidspension, kan man stadig have et skånejob eller deltage i tilbud

Kort om

Fleksjob

Hvis arbejdsevnen er delvist nedsat, er det muligt gennem tilkendelse af fleksjob at tilgodese den enkeltes behov i et ordinært job. Flexsjob er til personer, som pga. en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår.

Førtidspension

Hvis arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat ift. ethvert erhverv. Påbegyndelse af en sag om førtidspension forudsætter som hovedregel, at alle relevante aktiverings- og behandlingsmæssige samt øvrige foranstaltninger skal være prøvet.

Når den unge flytter hjemmefra

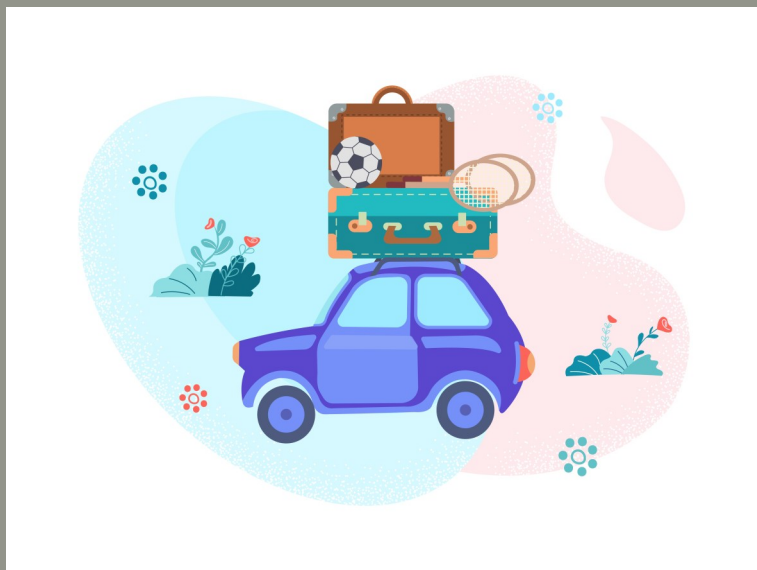
Hvornår er tiden den rette? Nogle unge har allerede planer og glæder sig til at skulle bevise, at de kan klare sig selv. Andre er end ikke i stand til at give udtryk for drømme og ønsker.

For de fleste forældre er det svært, når den unge begynder at sprede vingerne og gør sig klar til at flyve fra reden. Ikke mindst når man er forælder til en ung med specielle behov. Helt instinktivt kan man have stort fokus på at beskytte den unge, og det er helt forståeligt. Dog kan det være en udmærket idé også her at tage en snak med de professionelle, da vi også her gerne vil lykkedes sammen.

Hvis den unge ønsker at flytte hjemmefra, eller I som forældre har et ønske herom, er

der forskellige muligheder. Afhængig af den unges behov kan det være alt fra hjælp i egen bolig til et døgndækket botilbud. Uanset om den unge bor i egen bolig eller i et botilbud, er der mulighed for at få hjælp til fx praktiske opgaver, strukturering af hverdagen samt hjælp til at indgå i sociale sammenhænge og til at kommunikere med andre. Støtten har til formål at give den unge mulighed for at klare sig selv bedst i den udstrækning, som det er muligt.

Ikke alle unge flytter hjemmefra, når de fylder 18 år. Som forældre har I lov til "bare" at ville være forældre og lade kommunen sørge for den nødvendige hjælp.

Det sociale netværk

Hvordan er det sociale netværk omkring den unge?

Uanset den unges situation og funktionsnedsættelse er det vigtigt at have et socialt netværk, at kunne indgå i meningsfulde relationer og også deltage i fritidsaktiviteter.

Uanset om den unge bor hjemme, i egen

bolig eller i botilbud, er der mulighed for at støtte op om, at den unge kan indgå i sociale sammenhænge og i fritidsaktiviteter.

I Skanderborg Kommune har vi sociale aktiviteter og samværstilbud. Her er både tale om frivillige tilbud, hvor den unge frit kan henvende sig, samt visiterede tilbud.

*Se mere om de forskellige tilbud
i Skanderborg på*

*[www.ung-skanderborg.dk/andre-tilbud/
tilbudsguide](http://www.ung-skanderborg.dk/andre-tilbud/tilbudsguide)*

Eller scan QR koden —>

Behov for yderligere sparring?

Meget ændrer sig, når jeres barn fylder 18 år – ikke mindst på lovgivningssiden. Og vi håber, at materialet her giver et brugbart overblik over de konkrete muligheder, I har.

I er som altid velkomne til at kontakte os med spørgsmål.

Har I brug for yderligere sparring og information, kan I blandt andet læse mere ved handicaporganisationen DUKH, som både er uvildig og gratis. Socialstyrelsens VISO kan også være behjælpelig.

Nyttige adresser

Børn og Unge

Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg
Telefon: 87 94 73 46

Ungeenheden

Danmarksvej 31
8660 Skanderborg
Telefon: 87 94 76 01

Sundhed, Omsorg og Handicap

Skanderborg Fælled 1
8660 Skanderborg
Telefon: 87 94 78 50

Skanderborg
Kommune